

Nacionālie bruņotie spēki

Dibināšanas datums: 1919. gada 10. jūlijā tika izveidota Latvijas armija, apvienojot Ziemeļlatvijas un Dienvidlatvijas brigādi.

1994. gada 24. novembrī tika izveidoti Nacionālie bruņotie spēki, apvienojot Aizsardzības spēkus un Latvijas Republikas Zemessardzi.

Statuss: Nacionālo bruņoto spēku sastāvu, uzdevumus, vadības sistēmu, finansēšanu un kontroli nosaka Nacionālo bruņoto spēku likums, bet vienotu militārā dienesta gaitu reglamentē Militārā dienesta likums.

Mērķis: Aizsargāt Latvijas valsts suverenitāti, teritoriālo nedalāmību un tās iedzīvotājus no agresijas.

Galvenie uzdevumi: Valsts sauszemes teritorijas, jūras akvatorijas un gaisa telpas neaizskaramības nodrošināšana; piedalīšanās starptautiskajās operācijās; piedalīšanās valsts apdraudējuma situāciju novēršanā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Citu neparedzētu uzdevumu veikšanā Nacionālos bruņotos spēkus drīkst iesaistīt tikai ar Ministru kabineta rīkojumu.

Komplektēšana: Kopš 2007. gada 1. janvāra Nacionālo bruņoto spēku regulāro spēku vienības sastāv tikai no profesionālā dienesta karavīriem. Personālsastāvu komplektē tikai no 18 gadu vecumu sasniegušiem Latvijas Republikas pilsoņiem. Personālsastāvu miera laikā veido: profesionālā dienesta karavīri, kuri pilda dienestu saskaņā ar līgumu, zemessargi, civilie darbinieki un uz kārtējām vai pārbaudes militārajām mācībām iesauktie rezerves karavīri.

Sastāvs: Nacionālie bruņotie spēki ir militāro formējumu kopums, kuru veido militāri organizēta, apmācīta un apbruņota tautas daļa. Tos veido regulārie spēki, Zemessardze un Nacionālo bruņoto spēku rezerve. Regulāros spēkus veido Sauszemes spēku kājnieku brigāde, Jūras spēku flotile, Gaisa spēku aviācijas bāze, Mācību vadības pavēlniecība, Nodrošinājuma pavēlniecība, Militārā policija, Speciālo uzdevumu vienība un Štāba bataljons. Zemessardzes organizācijas pamatā ir vienvadības princips, un to realizē Zemessardzes komandieris, kurš ir pakļauts Nacionālo bruņoto spēku komandierim. Nacionālo bruņoto spēku rezervi veido militārajam dienestam pakļautie Latvijas Republikas pilsoņi, kas ieskaitīti rezervē.

Vadība: To īsteno Nacionālo bruņoto spēku komandieris, kas ir pakļauts aizsardzības ministram. Valsts prezidents ir valsts bruņotā spēka augstākais vadonis.

Sadarbība: Nacionālie bruņotie spēki sadarbojas ar valsts, pašvaldību un privātajām institūcijām. Ministru kabinets nosaka kārtību dalībai avārijas, ugunsdzēsības un glābšanas darbos, kā arī ārkārtējo situāciju izraisīto seku likvidēšanā. Iesaistīšanās palīdzības sniegšanā civilās aizsardzības sistēmai notiek ar aizsardzības ministra pavēli.

Kontrole: Nacionālo bruņoto spēku darbības civilo kontroli savas kompetences ietvaros veic aizsardzības ministrs, Valsts kontrole, Ministru kabinets, Valsts prezidents un Saeima. Iekšējo kontroli veic Nacionālo bruņoto spēku komandieris.

Personālsastāvs: 2016. gada jūnijā – 5000 karavīri un 8000 zemessargi.

Budžeta finansējums: 2015. gadā budžeta programmā 22.00.00 „Nacionālie bruņotie spēki” bija 174 418 436 EUR, 2016. gadā – 255 167 351 EUR.

Dalība starptautiskajās operācijās kopš 1996. gada:

1996–2004	IFOR, SFOR	Bosnijā un Hercegovinā	612 karavīri
1999	AFOR	Albānijā	8 karavīri
1999–2005 2008–2009	OSCE (EDSO)	Maķedonijā, Gruzijā	19 karavīri
2000–2009	KFOR	Kosovā	457 karavīri
2003–2008	OIF	Irākā	1168 karavīri
2003–2009	EU Althea	Bosnijā un Hercegovinā	27 karavīri
2003–2014	ISAF	Afganistānā	2433 karavīri
2011–2015*	EUNAVFOR ATALANTA	Somālijas piekrastē	21 karavīrs
2013–2015*	EUTM Mali	Mali	32 karavīri
2014	EUFOR RCA	Centrālāfrikas Republikā	39 karavīri
2015–2015*	EUNAVFOR Med Sophia	Itālija	1 karavīrs
2015–2015*	Resolute Support	Afganistānā	44 karavīri

* Latvijas armijas dalība starptautiskajā operācijā turpinās arī 2016. gadā.

Pašlaik:

Resolute Support Afganistānā – 25 karavīri;
EUNAVFOR ATALANTA Somālijas piekrastē – 3 karavīri;
EUTM Mali – 7 karavīri.
EUNAVFOR Med Sophia Itālijā – 1 karavīrs;
ANO MALI MINUSIMA Mali – 2 karavīri;
INHERENT RESOLVE Irākā – 6 karavīri.

Dalība NATO Reaģēšanas spēkos (NRF) kopš 2006. gada:

NRF 7 – 18 karavīri (Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vads).
NRF 8 – 30 karavīri (Militārās policijas vads).
NRF 10 – 42 karavīri un Jūras spēku flotiles kuģis.
NRF 11 – 52 karavīri (Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vads un Militārās policijas vads).
NRF 12 – 44 karavīri un Jūras spēku flotiles kuģis.
NRF 14 – 3 karavīri (štāba virsnieki).
NRF 2012 – 30 karavīri (Militārās policijas vads).
NRF 2013 – Jūras spēku flotiles kuģis.
NRF 2014 – Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vads un Jūras spēku flotiles kuģis.
NRF 2015 – 82 karavīri (Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas vads un Jūras spēku flotiles kuģis).
NRF 2016 – 527 karavīri (Jūras spēku flotiles kuģis *NRF 1*. Pastāvīgajā jūras pretmīnu grupā; Militārās policijas vads *NRF* Tūlītējas reaģēšanas spēkos; Latvijas kontingents (kājnieku rota, kaujas atbalsta elementi, štāba personāls) Baltijas bataljona sastāvā *NRF* Rezerves spēkos; Kājnieku rota Apvienoto reaģēšanas spēku (*JEF*) sastāvā *NRF* Tūlītējas reaģēšanas spēkos; Speciālo operāciju vienība *NRF* Rezerves spēkos).

Dalība Eiropas Savienības Kaujas grupā (EUBG) kopš 2010. gada:

EUBG 2010/1 – 69 karavīri.
EUBG 2013/2 – 96 karavīri un zemessargi (Kājnieku rota, štāba virsnieki).
EUBG 2015 – 160 karavīru (Kājnieku rota ar kaujas atbalsta elementu, štāba virsnieki).
EUBG 2016 – 103 karavīri un zemessargi (Kājnieku rota, speciālisti, štāba personāls).